

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра практичної психології та ментального здоров'я

Силабус курсу

**ПРАКТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ТА
ЕКОТЕРАПІЯ**

Обсяг	3 кредитів (90 годин)
Семестр, рік навчання	2 (весняний) семестр, 2026-27 н.р.
Дні, час, місце	Платформа zoom
Викладач	Марина КИРИЛШИНА
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/iipo/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/praktychna-ta-klinichna-psihologiya/staff-prakt-klin-psyh/4193-kirilishina-marina-gennadijivna
Контактний телефон	+380930588536
E-mail	mkirilishin@gmail.com
Робоче місце	кафедра практичної психології та ментального здоров'я
Консультації	Онлайн-консультації. Платформа zoom
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

<i>Предмет вивчення дисципліни</i>	Методи та техніки психологічної практики, спрямовані на підтримку та відновлення ментального здоров'я, та засоби інтеграції екотерапії у програми відновлення.
<i>Пререквізити курсу (місце дисципліни в освітній програмі):</i>	Для успішного опанування курсу необхідні базові знання про функціонування психіки, та загальне уявлення про здоровий спосіб життя.
<i>Мета курсу.</i>	Курс спрямований на формування у здобувачів сучасного наукового розуміння ментального здоров'я як динамічного, багатовимірного феномену, що охоплює психологічне благополуччя, адаптаційні можливості та здатність до саморегуляції. Особлива увага приділяється усвідомленню взаємозв'язку між психічним здоров'ям і природним середовищем як важливим ресурсом відновлення та підтримки внутрішньої рівноваги.
<i>Завдання дисципліни:</i>	- сформувати у здобувачів системне наукове уявлення про сутність, структуру та континуум ментального здоров'я. - ознайомити з основними теоретичними підходами до розуміння ментального здоров'я - навчити застосовувати базові психоосвітні та практичні інструменти для оцінки

	<p>та підтримки власного ментального стану.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвинути навички емоційної саморегуляції, усвідомленості та управління стресом у повсякденному житті - прийти формуванню відповідального ставлення до власного психічного здоров'я та здоров'я оточуючих. - ознайомити з практиками відновлення психологічної рівноваги, зокрема через взаємодію з природним середовищем. - розвинути здатність до саморефлексії, аналізу власних психоемоційних станів та їх динаміки. - сформувати навички ефективної комунікації та підтримуючої взаємодії у групі. - робота з літературними джерелами та Інтернет - ресурсами.
Очікувані результати	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичні основи ментального здоров'я, психологічного благополуччя та життєстійкості. - сучасні підходи до відновлення психічного здоров'я в умовах стресу, травматичних подій та хронічного навантаження. - біопсихосоціальну модель ментального здоров'я та її практичне застосування. - поняття, принципи та наукове підґрунтя екотерапії - психофізіологічний вплив природного середовища на людину - методи екотерапевтичної роботи - основи психогігієни та профілактики емоційного вигорання. - етичні принципи та правила безпеки під час проведення практик у природному середовищі. - протипоказання та обмеження до застосування окремих відновлювальних та екотерапевтичних технік. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вживати ефективних заходів щодо збереження ментального здоров'я; - застосовувати базові техніки емоційного розрядження; - використовувати практики усвідомлення, релаксації та візуалізації; - розвивати комунікативні навички та навички соціальної підтримки; - володіти навичками саморегуляції та самопізнання; - застосовувати базові техніки екотерапії

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання	<p>Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (14 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (60 год.) для денної форми навчання та у формі лекцій (6 год.) та практичних (4 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (80 год.) для заочної форми навчання.</p> <p>Викладання та вивчення навчальної дисципліни здійснюється наступними методами:</p> <p>У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: лекція, пояснення, дискусія; – наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація; – методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, дискусії, рольові ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією. <p>Самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: складання реферату та есе, підготовку доповідей - презентацій та практичних завдань.</p>
--------------------------------	---

<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Змістовний модуль 1. Теоретичні основи відновлення ментального здоров'я та екотерапії.</p> <p>Тема 1. Ментальне здоров'я: концепції, визначення та сучасні підходи. Тема 2. Вплив стресу на ментальне здоров'я особистості. Тема 3. Основні концепції екотерапії. Тема 4. Методи екотерапії та їх застосування в психологічній практиці.</p> <p>Змістовний модуль 2. Практичні психотерапевтичні підходи з інтеграцією технік екотерапії.</p> <p>Тема 5. Сон, рухова активність та тілесно-орієнтовані практики на природі. Тема 6. Майндфулнес та медитація у природному середовищі. Тема 7. Екотерапія мистецтвом. Тема 8. Анімалотерапія.</p>
<p>Перелік рекомендованої літератури</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Васильєва, С. А. Екотерапія як напрямок психологічної допомоги: теоретичні засади та практичні підходи / С. А. Васильєва // <i>Наукові студії з соціальної та політичної психології</i>. – 2021. – Т. 47. – С. 89–95. 2. Гаврилюк, А. С. Зелена терапія в системі психологічної підтримки: досвід України та світу / А. С. Гаврилюк // <i>Актуальні проблеми психології</i>. – 2022. – Т. 3, Вип. 15. – С. 56–62. 3. Грицай, Н. М. Психосоціальна підтримка в кризових ситуаціях: практики відновлення / Н. М. Грицай. – Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. – 112 с. 4. Джус, М. О. Ментальне здоров'я в умовах війни: шляхи стабілізації і психологічної підтримки / М. О. Джус // <i>Практична психологія та соціальна робота</i>. – 2023. – № 4. – С. 12–18. 5. Заяць, Л. О. Відновлення психічного здоров'я через контакт із природою: можливості екотерапії / Л. О. Заяць // <i>Соціальна робота і психологія</i>. – 2021. – № 2. – С. 34–40. 6. Ігнатенко, І. О. Елементи екотерапії у психокорекційній роботі з підлітками / І. О. Ігнатенко // <i>Психологічні перспективи</i>. – 2022. – № 39. – С. 81–88. 7. Кочубей, О. І. Техніки самопомоги в системі ментального здоров'я: арттерапія, тілесні практики, екотерапія / О. І. Кочубей. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – 134 с. 8. Романенко, Ю. І. Травма, стрес і ресурси відновлення: інтегративний підхід / Ю. І. Романенко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. – 178 с. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біла, О. В. Техніки релаксації та стабілізації психоемоційного стану / О. В. Біла. – Київ: Університет "Україна", 2021. – 72 с. 2. Кирилішина, М. Г., Березяк, К. М., Лупак, Н. М., Шкрабюк, В. С. Формування стресостійкості та життєстійкості в сучасних умовах // <i>Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»</i>. Київ, 2024. Вип. 8 (36). С. 1548–1555. 3. Кирилішина, М. Г., Юнг, Н. В., Булгак, Е. Д. Дослідження психологічних особливостей підлітків із соціальною тривожністю //

- Науковий журнал «Габітус». Одеса, 2022. Вип. 39. С. 136–139.
4. Коваль, І. С. Як зцілює природа: практикум з екотерапії / І. С. Коваль. – Черкаси: Вертикаль, 2023. – 85 с.
  5. Литвиненко, А. Ю. Щоденник внутрішнього спокою: вправи для зниження тривожності та підвищення усвідомленості / А. Ю. Литвиненко. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2022. – 64 с.
  6. Мельник, Р. М. Психологічна самопоміага в екстремальних умовах: посібник для студентів / Р. М. Мельник. – Тернопіль: ТНПУ, 2020. – 96 с.
  7. Нікітенко, І. В. Модель ментального хабу як сучасної практики підтримки психічного здоров'я / І. В. Нікітенко, О. М. Гуменюк // *Освіта і розвиток обдарованої особистості*. – 2024. – № 5. – С. 65–71.
  8. Усенко, Л. А. Екотерапія у реабілітації військовослужбовців / Л. А. Усенко // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. – 2022. – Вип. 2(6). – С. 59–64.
  9. Шаповал, Н. І. Природа як терапевт: екопідхід у психологічному консультуванні / Н. І. Шаповал. – Харків: НУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 98 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://lib.pu.if.ua>. – Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
2. <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/> - кафедра педагогічної та вікової психології.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/>- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
4. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
5. <http://lib.onu.edu.ua/ru/elektronnaya-biblioteka/>- Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
6. <https://www.mind.org.uk> Mind, UK. (2021). *Nature and Mental Health: How connecting with nature benefits our mental wellbeing*.
7. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240061890> World Health Organization (WHO). (2022). *Mental health and nature: Policy brief*. – Geneva: WHO

ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються та відпрацьовуються на семінарських заняттях;

- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: реферати, есе, презентації, практичне завдання.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів

Метод	Форма	Бали	максимум
Усний контроль	Опитування	7 балів	42
Практичний контроль	Робота на практичних заняттях	6-7 балів	48
Індивідуальне самостійне завдання	Доповідь-презентація - 3 Реферат - 2 Есе - 3 Практичне завдання - 2	10 балів	10
Сума балів			100

Самостійна робота здобувачів.

Форми	Методи контролю	троки здачі завдань
Підготовка презентації	презентація	<i>Студент обирає форму самостійної роботи. Тему та строк виконання обговорює з викладачем.</i>
Виконання практичного завдання	звіт	
Складання реферату	реферат	
Підготовка есе	есе	

Критерії оцінювання самостійної

Вид	Максимум балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	3	здатність студента презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням.
Реферат	2	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Есе	3	здатність продемонструвати розвиток власної думки,

		зосереджений на обговорюваній проблемі висловлювання; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Практичне завдання	2	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання заліку можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо відвідування та запізень:	Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком погодженим із викладачем.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Всі здобувачі беруть участь в усіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.